

รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรัมย์*

PATTERNS AND POLITICAL PARTICIPATION OF THE PEOPLE AFFECTED LOCAL DEVELOPMENT OF THE LOWER NORTHEASTERN PROVINCES NAKORNCHAI BURIN

กิตติพงศ์ พงศ์สุรวาท

Kittipong Pongsuravath

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University, Thailand

E-mail: kittipong1888@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2) วิเคราะห์รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 3) เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรัมย์ เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรัมย์ ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับอบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ ด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

* Received April 13, 2022; Revised June 30, 2022; Accepted June 18, 2022

ตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ควรนำกิจกรรมทางชุมชนมาบูรณาการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น, นครชัยบุรินทร์

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) study the patterns and level of people's political participation. 2) analyze patterns and political participation of peoples. 3) propose guidelines for local development in the Lower Northeast Region, Nakhon Chai Burin Provincial. This was the quantitative and qualitative research. The target population was the people aged 18 years and over, lived in the Lower Northeast Region, Nakhon Chai Burin Provincial consisted of Chaiyaphum Province, Buri Ram Province and Surin Province of 400 people. The research instruments were the questionnaire and the in-depth interview form. The 20 interviewees analyze the data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way Analysis of Variance, and multiple regression analysis. And the results of the study showed that. 1) Forms and Political Participation in Democracy The overall picture is at a high level. Sorted from highest to lowest average was indirect participation, followed by direct participation. The participatory participative part and the discussion participative part, respectively, and the people's political participation. The overall picture is at a high level. When considering each aspect, it was found that at a high level in all aspects 2) People's Political Participation Direct Participation Indirect Participation The aspect of participatory participation and the aspect of participation in community activities or social organizations. affect local development Provinces in the Lower Northeast Nakhon Chai Burin District was statistically significant at 0.05 and 3) Community activities should be integrated to create democratic participation.

Keywords: People's Political Participation, Community Development, Nakhon Chai Burin

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและ เป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบ มีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุก ภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของ ภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็น ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่อง ละเอียดย่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนา ทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย จากหลักการและความจำเป็น ดังกล่าวทำให้การพัฒนากระบวนการที่ผ่านมาได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่ สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2549)

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง (political participation) จึงเป็นหัวใจของการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยแบบตะวันตก แต่มีได้ หมายความว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองเพราะยังมี ประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่พอใจเป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วม ในทางการเมืองโดยตรง และในบางประเทศหรือบางสถานการณ์นั้น หากเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากเกินไป ก็อาจจะไม่เกิดผลดีได้ เนื่องจากในบริบทของ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ประชาชนจะมีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งรูปแบบหรือ วิธีการและขอบเขต กลุ่มหรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองได้ดีมาก น้อยเพียงใดนั้นยังขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาทางการเมือง ความตื่นตัวทางการเมือง และ ภูมิภาคทางการเมืองหรือภูมิปัญญาทางการเมืองของรัฐนั้น ๆ เป็นสำคัญด้วย (วัชรวิทย์ ชาญชัย, 2551)

การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของ ประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญใน การที่ส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย

ได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมากการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนักทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเอง ประสบความล้มเหลว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ ไว้หลายประการ เช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้ การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น (กองราชการส่วนตำบล, 2550); (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้สะท้อนให้เห็นว่าเป็นเรื่องของกิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดัน หรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาล ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการรวมบทบาทในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นที่สนับสนุนและให้เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติด้วย ส่วนผู้ที่ยอมรับรัฐบาลก็แสดงออกโดยการปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาลแต่ผู้ไม่เห็นด้วยก็พยายามสร้างอิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาใหม่ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นทั้งการต่อต้าน เช่น การเดินประท้วง การก่อจลาจล และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร เป็นต้น (Mibrath, L. W. & Goel, M. L., 1977)

อีกทั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังเป็นปัญหา เนื่องจากมีประชากรแฝงจำนวนมาก และบางคนมีรายชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ประจำ ซึ่งได้จากการซักถามพูดคุยออกไปเป็นทางการกับประชาชนในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ แม้จะทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง แต่ก็ยังไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุมาจากความรู้สึกสับสนไม่รู้ว่าเลือกใครจึงไม่ให้ความสนใจและไม่มีความสนใจและไม่มีความตั้งใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมทางการเมือง เพราะเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่สามารถเป็นหลักประกันว่าจะทำให้ระบบการเมืองตอบสนองต่อตนเอง สามารถลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาคอร์รัปชันได้อย่างแท้จริง ประชาชนปลูกฝังทางความคิดและให้ความเข้าใจในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่มเป็นพรรคเป็นพวก การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง การมีส่วนร่วมจะเน้นเฉพาะช่วงเลือกตั้ง ทำให้ไม่ต่อเนื่อง ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองขาดการให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวหาก จึงทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองระดับท้องถิ่นมีการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมจะส่งผลต่อการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพ หากมีการรณรงค์การเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองก็สามารถเป็นแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรมหรือช่องทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในอนาคตได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเป้าประสงค์การวิจัยเชิงพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ในการศึกษารูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองได้นั้นก็คือ ประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยสูง แต่ประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยต่ำไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาตร และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร คือ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 6,767,667 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน โดยทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน จำนวน 3 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 17 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มกลุ่ม (cluster sampling) สุ่มได้ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ชั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน (proportional stratified sampling) กระจายไปตามมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล และ ชั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก (lottery sampling) จากนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล จนครบ 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมโดยตรง 2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม 3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ 4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วย 1) การดำเนินการเลือกตั้ง 2) การร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น 3) การตัดสินใจทางการเมือง 4) หลักอุปการิยธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม 5) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม 6) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมติดต่อทางราชการ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป 2) การยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมโดยตรง 2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม 3) การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ 4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ ประกอบด้วย 1) การดำเนินการเลือกตั้ง 2) การร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น 3) การตัดสินใจทางการเมือง 4) หลักอุปหริยธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม 5) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม 6) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมติดต่อทางราชการ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป 2) การยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ 1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสอบถามขึ้นมา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบว่าเมื่อนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรวิจัยแล้ว แบบสอบถามจะสามารถวัดในส่วนของเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด โดยกระบวนการตรวจสอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ มีจำนวน 5 ท่าน ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : index of item objective congruence) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการปรับแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำ จนได้แบบสอบถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรงต่อไป 2) การหาความเที่ยงตรง ของเครื่องมือภายหลังจากที่นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไป

ทดลองใช้ (try-out) กับประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ในจังหวัดสระแก้ว เพื่อหาค่าความเที่ยง จำนวน 30 ชุด 3) ความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ตอบแล้วจากกลุ่มตัวอย่างทดลองนอกกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บตัวอย่างเพื่อเป็นการทดสอบการใช้จริงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวัดค่าคงที่ภายใน (internal consistency) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .918

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวคิดจากผลงานวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดอันแสดงให้เห็นถึงตัวแนวความคิด ทฤษฎี เพื่อการเลือกสรรตัวแปรที่มีความสำคัญต่อรูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขต นครชัยบุรินทร์ มาใช้เป็นเกณฑ์ในการชี้วัดได้อย่างถูกต้อง และหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขต นครชัยบุรินทร์

3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative research) จากที่เก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการเชิงเนื้อหา และเหตุผลทางวิชาการโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายวันเวลา และสถานที่สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกจากมหาวิทยาลัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในขณะสัมภาษณ์มีการจดบันทึกข้อความสำคัญ และขออนุญาตบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียง ภายหลังจากการสัมภาษณ์แต่ละรายเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์นำมาถอดเทปรวบรวมประเด็นคำตอบต่าง ๆ และวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปและใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนบทสรุปงานวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณในการวิจัยเรื่อง รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขต นครชัย

บุรินทร์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และแจกแจงตามประเด็นต่างๆจากนั้นมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยให้แบบสัมภาษณ์ มีโครงสร้างปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามหัวข้อแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้สัมภาษณ์ประกอบด้วยจำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน จำนวน 3 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 17 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยแจกแจงความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากปัจจัยตัวแปรอิสระ และน้ำหนักของแต่ละตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

ผลการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับอบประชาธิปไตย ในภาพรวม

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ ประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง	3.57	0.51	มาก	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม	3.64	0.45	มาก	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย	3.39	0.45	ปานกลาง	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง	3.37	0.37	ปานกลาง	4
รวม	3.49	0.22	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.51) ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.37)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาพ ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ ในภาพรวม

การพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตร	3.77	0.33	มาก	2
2. ด้านการยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	4.06	0.43	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน	3.68	0.36	มาก	3
รวม	3.82	0.24	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาพ ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.43) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตร ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.33) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.36)

2. วิเคราะห์รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (multiple linear regression analysis- enter) ระหว่างรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อการพัฒนา ท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig
Constant	4.183	.202		20.722	.000
ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง (X_1)	.064	.024	.134	2.702	.007*
ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม (X_2)	.067	.027	.123	2.476	.014*
ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม (X_3)	.068	.026	.124	2.496	.013*
ด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง (X_4)	.035	.033	.053	1.081	.281

R = 0.242, R Square = 0.059, Adjuster R Square = .049

Std. Error of the Estimate = 0.2390 F = 6.138 , Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (multiple linear regression analysis- enter) ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig
Constant	3.316	.286		11.527	.000
ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง (X ₅)	.009	.026	.018	.357	.721
ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น (X ₆)	.029	.037	.039	.794	.428
ด้านการตัดสินใจทางการเมือง (X ₇)	.027	.035	.039	.786	.432
ด้านหลักอาหารยุทธธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม (X ₈)	.005	.025	.010	.199	.842
ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม(X ₉)	.111	.046	.189	2.420	.016*
ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (X ₁₀)	.006	.029	.012	.200	.841
ด้านการมีส่วนร่วมติดต่อทางราชการ (X ₁₁)	.023	.031	.041	.737	.461

R = 0.288, R Square = 0.083, Adjuster R Square = .064

Std. Error of the Estimate = 0.23700 F = 4.410, Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง (X₁) กับ ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม (X₂) กับ ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม (X₃) และ ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม (X₉) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

3. เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์

3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ 1) การมีส่วนร่วมโดยตรง พบว่า การมีส่วนร่วมโดยตรง พบว่า การมีส่วนร่วมโดยตรงนั้น เหมาะสำหรับการแสดงออกเฉพาะกลุ่ม เนื่องจากประชาชนทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดเห็นได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องคัดเลือกตัวแทนเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ 2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม พบว่า การมีส่วนร่วมโดยอ้อม พบว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีการขยายตัวเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงต้องมีการเลือกตัวแทนของประชาชนเพื่อเข้าไปมีบทบาทหน้าที่ตัดสินใจแทนประชาชน โดยประชาชนจะมีการดำเนินการคัดเลือกตัวแทน โดยวิธีการเลือกตั้งหรือลงประชามติ 3) การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย พบว่า การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม พบว่า การที่ประชาชนสามารถดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ ได้ โดยอิสระ เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วมนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ และระเบียบของชุมชน และ 4) การมีส่วนร่วมแบบถกแถลง พบว่า เป็นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับประชาชน หรือ ประชาชนกับหน่วยงานรัฐ เพื่อให้เกิดข้อตกลงความร่วมมือต่าง ๆ ร่วมกัน

3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ 1) การดำเนินการเลือกตั้ง พบว่า การเลือกผู้นำของชุมชนสามารถทำได้โดยการเลือกตั้ง เพื่อความเป็นประชาธิปไตย โดยต้องมีความโปร่งใส ประชาชนสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมการเลือกตั้งได้ทุกขั้นตอน 2) การร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้บุคคลอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) การตัดสินใจทางการเมือง พบว่า ค่านิยมสภาพแวดล้อม และบุคคลใกล้ชิด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชน โดยประชาชนที่มีสภาพแวดล้อมหรือบุคคลใกล้ชิดกับการเมือง จะส่งผลให้สามารถตัดสินใจทางการเมืองได้ง่ายกว่าบุคคลอื่น 4) หลักอุปถัมภ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่า หลักธรรมแห่งความเจริญ ที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยประชาชนจะต้องยึดหลัก กฎ ระเบียบของชุมชน และมีการแสดงออกทางวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน 5) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม พบว่า กิจกรรมทางชุมชนควรเป็นกิจกรรมที่ประชาชนให้ความสนใจ และสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อส่วนร่วม หรือบุคคลใดคนหนึ่ง 6) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน พบว่า การที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทในชุมชน จะส่งผลให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้โดยตรง แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทนั้นเป็นการมีส่วนร่วมโดยแคบ เนื่องจากเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะบุคคลเท่านั้น และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมติดต่อทางราชการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการคัดเลือกช่องทางติดต่อสื่อสารที่มีความสะดวก รวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารร้องเรียน หรือเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานท้องถิ่นได้โดยง่าย

3.3 การพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ 1) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นการพัฒนาขีดความสามารถเกษตรอุตสาหกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานควรเข้ามามีบทบาท เช่น การออกมาตรการที่ช่วยลดภาระต้นทุนของผู้ประกอบการ หรือการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ 2) การยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า ต้องมีการเริ่มพัฒนาจากภายในสู่ภายนอก คือการพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถ แล้วจึงเริ่มพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความ

สวยงาม และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน พบว่า การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน พบว่า สินค้าที่ส่งออกควรมีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน และได้รับการยอมรับจากประเทศใกล้เคียง และอีกสิ่งสำคัญ คือ การพัฒนาระบบขนส่งระหว่างชายแดนที่มีความสะดวกสบาย สามารถส่งออกสินค้าได้ง่าย

อภิปรายผล

1. รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรินทร์ พบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมแบบถกแถลง ลักษณะเดียวกันกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนชาว สกลนครพบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.68 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.62 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถกแถลง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 (นิยม เวชกามา, 2561) 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขต นครชัยบุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน และ ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมติดต่อทางราชการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักอุปหาริยธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม ซึ่งจากงานวิจัยของ วิศว์ รัตนโชติ ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง พ.ศ. 2549 ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ระดับสูง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาอยู่ในระดับดี โดยประเทศจะไม่พัฒนา ถ้าประชาชนยังขาดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเพิกเฉย ละเลย ต่อสังคมและส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พ.ศ. 2549 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า

เพศ และทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (วิศว์ รัตนโชติ, 2551)

2. การวิเคราะห์รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุและ รายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย (พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณวนิน), 2561)

3. แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ คือ 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ พบว่า ประชาชนมีสิทธิในการนำเสนอปัญหาที่ตนเองพบในท้องถิ่น และภาครัฐควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น และหน่วยงานควรมีการให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ความเข้าใจในกระการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ พบว่า หน่วยงานควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องเรียนผลการเลือกตั้ง ภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้มีความเหมาะสมขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียล ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้บุคคลอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) การพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีนทร์ พบว่า ผลลัพธ์ทางการเมืองการเกษตรเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตประชาชน ดังนั้นควรมีการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน หน่วยงานควรมีการจัดสรรงบประมาณที่มีความเหมาะสม และมีความเพียงพอต่อการนำมาพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านระบบขนส่ง รวมไปถึงกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสถานที่นั้น ๆ สอดรับกับผลการศึกษาแนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหนองโพ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า แนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดหนองโพ ควรมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริม การท่องเที่ยวให้มีความสมดุลในมิติทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การจัดการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (อุทัยวรรณ ภูเทศ, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ พบว่า 1.1) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก 1.2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การวิเคราะห์รูปแบบและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรง ด้านการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม และ ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางชุมชนหรือองค์กรทางสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขตนครชัยบุรีรินทร์ พบว่า หน่วยงานมีการร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน ไม่มีการปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ประชาชนควรมีการแสดงความต้องการของตนเอง เพื่อให้หน่วยงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการขอประชาชนได้อย่างถูกต้อง และภาครัฐควรนำกิจกรรมทางชุมชนมาบูรณาการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในระดับประชาชนไทย และข้อเสนอแนะมีดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อยึดหลักตามอุปถัมภ์ธรรม และ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อจะได้ครอบคลุมประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กองราชการส่วนตำบล. (2550). กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. การจัดทำแผนพัฒนาตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาสมัครรักษาดินแดน.

- นิยม เวชกามา. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา. ใน คุชณินพนธ์พุทธศาสตร์คุชณินพนธ์จิตตสาขาวิชาพุทธจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธวัชชัย สอนิตมโม (วรรณนาวิน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชร ไซสาร. (2551). ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- วิศว์ รัตน์โชติ. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมือง พ.ศ. 2549 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เขตบางนา กรุงเทพมหานคร. ใน เอกสารวิชาการทางการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 7. สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2549). การมีส่วนร่วม ของประชาชน. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2565 จาก <https://recc.erc.or.th/index.php/2015-07-07-07-53-46/464-2010-02-01-08-32-5>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร.
- อุทัยวรรณ ภูเทศ. (2562). แนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหนองโพ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6(2), 96-104.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Mibrath, L. W. & Goel, M. L. (1977). Political Participation: How and Why Do People Get involved in Politics? (Second Edition). Chicago: Rand McNally.